

Stockholms kommun

registrator.utbildning@stockholm.se

Rektorn vid Elinsborgsskolan

eva.bromster@stockholm.se

Beslut för grundskola och fritidshem

efter tillsyn av Elinsborgsskolan
i Stockholms kommun

Tillsyn i Elinsborgsskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Stockholms kommun under våren 2013.

Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Elinsborgsskolan besöktes av Skolinspektionen den 14 och den 15 maj 2013.

Fakta om skolan

Elinsborgsskolan ligger i kommundelen Spånga-Tensta i Stockholms kommun. Verksamheten omfattar förskoleklass, grundskola årskurserna 1-6 och fritidshem. På Elinsborgsskolan finns även tre särskilda undervisningsgrupper. De särskilda undervisningsgrupperna riktar sig till elever i årskurserna 1-3, årskurserna 4-6 och nyanlända elever. Vid tillsynstillfället har skolan 314 elever, varav 50 elever i förskoleklass. 158 elever är inskrivna i fritidshemmets pedagogiska verksamhet. För elever i åldern 10-13 erbjuder skolan öppen fritidsverksamhet.

Elinsborgsskolan leds av en rektor. Skolans ledningsgrupp utgörs förutom rektor av en biträdande rektor, en intendent och sex arbetsenhetsledare.

Kunskapsresultat

Enligt Skolverkets statistik (SIRIS) för de nationella ämnesproven i årskurs 3 år 2012 nådde 49 procent av eleverna kravnivån på samtliga delprov i matematik, jämfört med 72 procent i riket. I ämnet svenska som andraspråk nådde 47 procent av eleverna kravnivån på samtliga delprov, jämfört med 50 procent i riket. Av statistiken framgår vidare att flickors och pojkars resultat skiljer sig åt och att en högre andel pojkar nått kravnivån i såväl matematik som svenska som andraspråk. Andelen pojkar som nått kravnivån i matematik var högre jämfört med riket i fem av sju delprov. Andelen flickor som nått kravnivån var däremot lägre jämfört med riket i samtliga delprov. I ämnet svenska som andraspråk var andelen pojkar som nått kravnivån högre jämfört med riket i samtliga åtta delprov. Andelen flickor som nått kravnivån var högre jämfört med riket i tre av åtta delprov.

Skolan har inte redovisat någon egen sammanställning över andelen elever i årskurs 3 som vid läsårets slut 2011/12 nådde kunskapskraven i de ämnen där kunskapskrav finns. Någon sammanställning över tid för andelen elever i årskurs 3 som nått de nationella målen/kunskapskraven har skolan inte heller kunnat redovisa.

För årskurs 6 visar Skolverkets statistik för år 2012 att nästintill 100 procent av eleverna nådde kravnivån på de nationella ämnesproven i matematik och svenska som andraspråk. 85 procent av eleverna nådde kravnivån på det nationella ämnesprovet i engelska, vilket ligger i paritet med riket. Av skolans egen sammanställning över elevernas resultat per klass och ämne i årskurs 6 höstterminen 2012 framgår att 100 procent av eleverna nådde kravnivån i ämnena svenska, teknik och modersmål. I övriga ämnen varierar andelen elever som nådde kravnivån mellan som högst 95 procent (slöjd) och som lägst 37 procent (matematik). Resultaten skiljer sig något mellan de olika klasserna. Skolan har inte redovisat någon resultatsammanställning av elevernas måluppfyllelse över tid.

Helhetsbedömning

Tillsynen av Elinsborgsskolan visar att skolan behöver vidta åtgärder så att samtliga elever ges förutsättningar att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås och i övrigt utvecklas så långt som möjligt. Vårterminen 2012 nådde knappt hälften av eleverna i årskurs 3 kravnivån på de nationella ämnesproven i matematik och svenska som andraspråk. Enligt skolans prognos kommer resultaten att öka något vårterminen 2013. I årskurs 6 var resultaten bättre, dock visar skolans egen redovisning att i ämnet matematik var det som högst 50 procent av eleverna som nådde kravnivån och som lägst 37 procent av eleverna beroende på klass.

Tillsynen visar att rektorn har kunskap om den inre verksamheten i skolan. Elevernas resultat följs upp och resultaten analyseras i viss utsträckning. De samlade kunskapsresultaten i slutet av årskurserna 3 och 6 i de ämnen där kunskapskrav/mål finns har dock inte på ett strukturerat sätt sammanställts på en övergripande nivå. Mot bakgrund av detta vill Skolinspektionen framhålla att uppföljning och utvärdering av de samlade kunskapsresultaten på en skolövergripande nivå är av stor vikt för att skolan ska kunna ompröva sina metoder för att öka måluppfyllelsen.

Av tillsynen framgår vidare att Elinsborgsskolan identifierar och utreder elever i behov av särskilt stöd. Skolan behöver dock förtydliga sina rutiner när det gäller arbetet med särskilt stöd och utarbetandet av åtgärdsprogram.

Vid Elinsborgsskolan undervisas alla elever i svenska som andraspråk. Denna bedömning görs utifrån att alla skolans elever har ett annat modersmål än svenska. Skolinspektionen vill mot denna bakgrund understryka vikten av att skolan försäkrar sig om att varje elev undervisas enligt den kursplan som bäst tillgodoser elevens möjlighet att utveckla sin språkliga förmåga.

Tillsynen visar att skolan genom sitt systematiska kvalitetsarbete har identifierat värdegrundsarbete, språkutveckling, matematik samt kunskapsbedömning och betygssättning som utvecklingsområden. Under 2011/12 har Elinsborgsskolan bland annat arbetat med studiero som ett utvecklingsområde och skolans egna enkäter visar att eleverna upplever att studieron också har blivit bättre. Skolinspektionens tillsyn visar dock att skolan behöver fortsätta arbetet med studiero, något som skolan också uppmärksammat i sitt kvalitetsarbete.

Vad gäller verksamheten i fritidshemmet bedömer Skolinspektionen att den stimulerar elevernas utveckling och lärande.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Stockholms kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 16 september 2013 redovisas för Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Bedömning

Stockholms kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Undervisning och lärande.

- Utbildningen är inte systematiskt inriktad på målen i läroplanen och övriga författningsbestämmelser.

Motivering

Enligt skolförordningen ska undervisning i svenska som andraspråk anordnas, om det behövs. Det är rektorn som beslutar om undervisning i svenska som andraspråk för en elev.

Vid Elinsborgsskolan fattar rektorn generella beslut om att alla elever ska undervisas i ämnet svenska som andraspråk. Utgångspunkten för bedömningen är att om en elev har ett annat modersmål än svenska ska eleven undervisas i svenska som andraspråk, och skolan gör ingen individuell bedömning för varje elev. Om en elevs vårdnadshavare särskilt önskar kan eleven i stället få undervisning i ämnet svenska. Skolinspektionen vill understryka vikten av att skolan försäkrar sig om att varje elev undervisas enligt den kursplan som bäst tillgodoser elevens möjlighet att utveckla sin språkliga förmåga.

Utredningen visar att det finns brister i rutinen för beslut om vem som ska undervisas enligt kursplanen för svenska som andraspråk. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Stockholms kommun föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

1 kap. 11 § och 10 kap. 4 § skollagen, 5 kap. 14-15 §§ skolförordningen

Trygghet, studiero och en god miljö

Bedömning

Stockholms kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet, studiero och en god miljö.

- Vidta åtgärder för att tillförsäkra eleverna studiero och för att komma tillrätta med en elevs ordningsstörande beteende.
- Utarbeta och implementera rutiner för dokumentation av disciplinära åtgärder.
- Utarbeta en plan mot kränkande behandling som återspeglar förhållandena i varje enskild verksamhet vid Elinsborgsskolan. Planen ska innehålla en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever och vilka av dessa åtgärder som skolan avser att påbörja eller genomföra under det kommande året.

Motivering

Studiero och disciplinära åtgärder

Enligt skollagen ska utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Rektorn eller en lärare får vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero eller för att komma tillrätta med en elevs ordningsstörande beteende. Rektorn eller en lärare får fatta beslut om disciplinära åtgärder. En sådan åtgärd ska dokumenteras skriftligt av den som genomfört den.

Elinsborgsskolan beskriver i sin kvalitetsredovisning för 2011/12 att skolan arbetat med arbetsro som ett utvecklingsområde och att skolans trivselenkät visat att eleverna upplevde att arbetsron blivit bättre. Elever hade i enkäten lyft fram betydelsen av enskilda lärares närvaro. I skolans arbetsplan för 2012/13 framhålls dock fortsatt att studieron i några klasser måste bli bättre.

De elever som Skolinspektionen intervjuat och samtalat med uppger att stämningen är bra på skolan, men att det ibland är stökigt på lektionerna och att detta påverkar studieron. Lärarna uppger att andelen elever med koncentrationssvårigheter ökat och att det påverkar arbetsklimatet i klassrummet. Vid de lektionsbesök Skolinspektionen genomförde uppfattades vissa lektioner som lugna, medan andra var oroliga. Såväl elever som lärare och rektorn uppger att elever som stör blir utvisade ur klassrummet. Detta bekräftas också under besöket på skolan då Skolinspektionen stötte på flera elever som samtidigt visades i korridoren under lektionstid.

I de enkäter som Skolinspektionen genomfört med elever i årskurs 5 på skolan hösten 2012 uppger 28 procent av eleverna som svarat att det stämmer helt och hållet att andra elever stör ordningen i klassrummet. I enkäten till den pedagogiska personalen är det en jämn fördelning (32 procent) av personal som svarat att det stämmer ganska bra, respektive ganska dåligt att en stor del av undervisningstiden tas upp av att upprätthålla ordning i klassrummet.

Det framkommer vid tillsynen att lärare vidtar disciplinära åtgärder men att det saknas rutiner för hur dessa åtgärder ska dokumenteras. I intervju med rektorn och lärare framgår att åtgärder som omhändertagande av föremål som inte lämnas tillbaka direkt efter lektionens slut och kvarsittning dokumenteras. Utvisning ur klassrummet dokumenteras däremot inte.

Plan mot kränkande behandling

Huvudmannen ska enligt skollagen se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. I Skolverket allmänna råd för arbetet mot diskriminering och kränkande behandling (SKOLFS 2012:10) anges att arbetet bör bedrivas så att den återspeglar förhållandena i varje enskild verksamhet. Dessutom ska rutinerna enligt Skolinspektionens praxis ha såväl ett elev-elev -perspektiv (kränkningar elever sinsemellan) som ett vuxen-elev-perspektiv (kränkningar av vuxen mot barn/elev).

Skolinspektionen har tagit del av Elinsborgsskolans plan mot kränkande behandling som gäller skolans samtliga verksamheter. Planen återspeglar dock inte de olika verksamheterna, och de specifika behov som finns i respektive verksamhet. Det framgår heller inte av planen vilka åtgärder som ska påbörjas eller slutföras under året utifrån en kartläggning, och en redogörelse för föregående års åtgärder saknas. Vidare saknas rutiner för åtgärder i situationer när en vuxen kränker en elev.

Utredningen visar att det finns brister inom bedömningsområdet trygghet och studiero. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Stockholms kommun föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

5 kap. 3, 6 och 24 §§, 6 kap. 8 § skollagen, Lgr 11 1 skolans värdegrund och uppdrag, God miljö för utveckling och lärande, 2.1 Övergripande mål och riktlinjer, Normer och värden

Särskilt stöd

Bedömning

Stockholms kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Se till att eleverna får det särskilda stöd i skolan som utredningen har visat att de behöver.
- Utarbeta och implementera rutiner för arbetsgången med särskilt stöd som överensstämmer med skollagens krav.
- Utarbeta åtgärdsprogram som anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Motivering

Särskilt stöd

I skollagen anges att om det inom ramen för undervisningen eller genom resultatet på ett nationellt prov eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås ska detta anmälas till rektorn.

Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan om det inte är uppenbart obehövt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd ska han eller hon ges sådant stöd.

Skolinspektionen har tagit del av skolans arbetsgång för elevhälsoarbetet, "El-insborgsskolans elevhälsotrappa", i vilken det anges att läraren i samråd med arbetslaget och specialpedagogen avgör om en kartläggning/utredning ska göras och upprättar åtgärdsprogram med stöd av specialpedagog tillsammans med förälder och elev. Av arbetsgången framgår att det är först i samband med

att ett åtgärdsprogram ska utvärderas som information måste ges till rektor om att en elev inte når målen eller far illa fysiskt eller psykiskt.

Skolinspektionens tillsyn visar att Elinsborgsskolan behöver förtydliga sina rutiner när det gäller arbetet med särskilt stöd och utarbetandet av åtgärdsprogram. Enligt rektorn och representanter för elevhälsan finns rutiner på skolan för särskilt stöd. Arbetsgången beskrivs dock olika i intervjuerna. Av intervju med lärare och rektor framgår att lärarna identifierar elever i behov av särskilt stöd och utarbetar åtgärdsprogram. Åtgärderna stäms av med specialpedagogen. Rektor tar del av och beslutar åtgärdsprogrammen vid elevhälso-teamets möten. Det framkommer i intervju med lärare och representanter för elevhälsan att åtgärdsprogram ibland utarbetas utan att någon utredning gjorts. Lärarna uppger vidare att det finns elever som har behov av särskilt stöd i de naturorienterande och samhällsorienterade ämnen, men att skolans stödinsatser i huvudsak är riktade till svenska/svenska som andraspråk och matematik. Enligt rektorn utarbetas inte åtgärdsprogram i alla ämnen utan huvudsakligen i svenska/svenska som andraspråk och matematik. Såväl rektor som representanter för elevhälsoteamet uppger att arbetsgången för särskilt stöd ska ses över inför höstterminen.

Åtgärdsprogram

Enligt skollagen ska ett åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Skolinspektionen har tagit del av ett urval av åtgärdsprogram utarbetade under 2012. Kvaliteten på åtgärdsprogrammen varierar. Det framgår inte alltid tydligt vilka behov eleven har eller på vilket sätt en åtgärd tillgodoser elevens behov av särskilt stöd. Det framgår heller inte hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Sammanfattningsvis visar utredning att det finns brister i skolans arbete med särskilt stöd. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Stockholms kommun föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

3 kap. 8–9 §§ skollagen

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Stockholms kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Se till att de samlade kunskapsresultaten i samtliga ämnen där kunskapskrav finns sammanställs, dokumenteras och analyseras på en skolövergripande nivå inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet.

Motivering

Enligt skollagen är det rektorns ansvar att se till att det på skolenhetsnivå bedrivs ett systematiskt och kontinuerligt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen och att detta arbete dokumenteras. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls.

Enligt Skolverkets allmänna råd om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet (SKOLFS 2012:98) bör rektorn se till att dokumentationen av kvalitetsarbetet är tillräcklig för att ligga till grund för analys och beslut på enhetsnivå om prioriteringar av utvecklingsinsatser, skapa rutiner och former för dokumentationen som är effektiva och ändamålsenliga för enhetens kvalitetsarbete, samt sträva efter att dokumentationen ger en samlad bild av utbildningens kvalitet inom enheten.

I intervjuer med lärare och rektor och av de dokument Skolinspektionen tagit del av i form av kvalitetsredovisning och arbetsplan framgår att skolan bedriver ett kvalitetsarbete där lärandemiljö och resultat till viss del följs upp och analyseras. Skolan har bland annat identifierat värdegrundsarbete, matematik och kunskapsbedömning som utvecklingsområden.

Enligt rektorn var en av orsakerna till de låga resultaten på de nationella proven i årskurs 3 år 2012 att det har varit många lärarbyten. De höga resultaten för eleverna i årskurs 6 samma år uppges ha berott på god undervisning och satsningen på en metod för läsutveckling, "Reading to learn", som gett goda resultat. Rektorn menar att elevernas resultat följer den undervisning de får, resultaten är högre hos de lärare som motiverar eleverna och skapar studiero.

Av intervju med rektorn framkommer att elevernas resultat följs upp och diskuteras på resultatdialoger två gånger per termin. Skolan har även skickat in en sammanställning för höstterminen 2012 för årskurs 6 och en resultatprognos för vårterminen 2013. Någon sammanställning över de samlade kunskapsresultaten i årskurserna 3 och 6 i de ämnen där kunskapskrav/mål finns har dock

skolan inte kunnat redovisa för vårterminen 2012. Mot bakgrund av skolans kunskapsresultat bedömer Skolinspektionen att det är angeläget att rektorn fortsätter att utveckla det systematiska kvalitetsarbetet inom de områden som har betydelse för måluppfyllelsen så att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Att följa upp och utvärdera de samlade kunskapsresultaten på en skolövergripande nivå är av stor vikt för att skolan ska kunna ompröva sina metoder för att öka måluppfyllelsen.

Sammanfattningsvis visar utredningen att det finns brister i skolans systematiska kvalitetsarbete. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Stockholms kommun föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

4 kap. 4, 5 §§ skollagen, Lgr 11 punkt 2.8 Rektorns ansvar

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Stockholms kommun en anmärkning.

Bedömning och betygssättning

Bedömning

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brister inom bedömningsområdet Bedömning och betygssättning.

- De individuella utvecklingsplanerna anger inte vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt.

Motivering

Enligt skollagen ska läraren vid utvecklingssamtalet i en skriftlig utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i samtliga ämnen som eleven får undervisning i, och sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

I Skolverkets allmänna råd om utvecklingssamtalen och den skriftliga individuella utvecklingsplanen (SKOLFS 2011:16) anges att den framtidsytande delen i den individuella utvecklingsplanen bör utformas så att den tydligt utgör vilket ansvar skola, eleven och vårdnadshavaren har för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

Skolinspektionen har tagit del av ett urval av individuella utvecklingsplaner från höstterminen 2012. Kvaliteten på planerna varierar. Det finns planer där skolans insatser för att eleven ska nå kunskapskraven saknas. I en plan anges exempelvis som åtgärd för att eleven ska utveckla förmågan att simma att eleven kan gå med i en simskola/club eller träna på egen hand. I en annan plan beskrivs vilka kunskaper i ämnet musik eleven behöver utveckla, men under rubriken "så här ska vi arbeta för att eleven ska utveckla dessa kunskaper" beskrivs enbart vad klassen ska arbeta med under terminen.

Mot bakgrund av att skolan i övrigt bedriver ett aktivt arbete med bedömning och betygssättning och elever och vårdnadshavare kontinuerligt informeras om elevernas utveckling bedöms bristen som mindre allvarlig. Stockholms kommun tilldelas därför en anmärkning.

Författning

10 kap. 13 § skollagen

På Skolinspektionens vägnar

Luca Nesi
Enhetschef

Susanne Smith
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).